Advies Brabant C
Cultuurprojecten van ten minste nationaal belang (§11)

1. **Projectinformatie**			
AANVRAAG:	2e Biënnale Kunst in de Heilige Driehoek	**AANVRAGER:**	Stichting Kunst in de Heilige Driehoek
DATUM ADVIES:	28 januari 2020	**BIJEENKOMST ADVIESCOMMISSIE:**	16 januari 2020
BEGROTING:	€ 1.414.225,-	**GEVRAAGDE BIJDRAGE:**	€ 345.000

Algemene omschrijving van het project:

De biënnale Kunst in de Heilige Driehoek is een kunstmanifestatie die plaatsvindt in de 'Heilige Driehoek': een gebied dat omsloten wordt door drie nog in gebruik zijnde kloosters in Oosterhout (N-Br) namelijk de Onze Lieve Vrouwen Abdij, Sint-Paulus Abdij en Sint-Catharinadal. De manifestatie verbindt hedendaagse kunst met het spirituele en artistieke erfgoed van de Heilige Driehoek.
De 2e editie is van 11 september tot en met 18 oktober 2020 in de betrokken monumentale kloostercomplexen. De curatoren voor deze editie zijn Hendrik Driessen en Rebecca Nelemans. Het totale project behelst 3 jaar. In die periode vinden 2 biënnales plaats (2020 en 2022), en in het tussenjaar 2021 is verdere professionalisering van de organisatie voorzien. In 2017 vond de eerste editie plaats van deze manifestatie, met 13.000 bezoekers.
Voor de pitch verschenen Cock Gorisse, voorzitter van de stichting en Rebecca Nelemans. De publieke tribune was met 34 stakeholders en vrijwilligers druk bezet. Onder hen mede curator Hendrik Driessen, projectleider Monique Verhulst, horeca-ondernemer Arjan van Dijk, Wouter Prins (curator van religieuze kunst-museum Krona) en enkele bestuursleden.
Het gesprek met de commissie ging onder andere over de bijdrage van het project aan de ontwikkeling van Brabants talent, de status en inhoud van de randprogrammering, de visie op marketing als instrument voor optimale verdienkansen en het (inhoudelijk en financiële) toekomstperspectief van de biënnale.

2. OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 **Het project is gericht op duurzame versterking van het cultuursysteem van de Provincie Noord-Brabant. Dit dient ten minste te blijken uit:**
- Creatie van nieuw, kwalitatief hoogstaand cultureel aanbod met een blijvend karakter
- Betekenis voor de ontwikkeling van toptalent in de provincie Noord-Brabant

voldoende

Sinds 2017 draagt de stichting Kunst in de Heilige Driehoek bij aan het lokale streven om het unieke karakter van het gebied te bewaren en versterken. Dit gebeurt dit door een tweejaarlijkse manifestatie van religieus geïnspireerde beeldende kunst, lezingen, concerten, rondleidingen, workshops en masterclasses. De commissie waardeert het doel om de Heilige Driehoek te ontwikkelen tot internationaal centrum van hedendaagse religieus geïnspireerde kunst, waar in samenwerking met de genoemde drie kloosters, kunstacademies, conservatoria en scholen ruimte is voor experiment en vernieuwing. De commissie

heeft vertrouwen in het artistiek inhoudelijk niveau van de eerstkomende editie en de duurzame impact die daar vanuit kan gaan op toekomstige edities.
De blijvende betekenis van dit project kan bezien worden in het licht van het op hoog cultureel niveau vitaliseren van het gebied: door op terugkerende basis deze kunstmanifestatie te organiseren, blijft de betekenis ervan in ontwikkeling. Een ontwikkeling die met eigentijdse kunst aansluit bij het religieus-cultuurhistorisch verleden zoals dat Brabant kenmerkt. Ook de publicaties die bij de biënnales verschijnen ondersteunen dit.
Gevestigde Brabantse namen op hoog niveau, zoals Marc Mulders, Guido Geelen en Maria Roosen, zijn goed vertegenwoordigd onder de betrokken kunstenaars. Het werk van wereldwijd gewaardeerde kunstenaars als Anish Kapoor, Bill Viola, Berlinde de Bruyckere en Jenny Holzer geeft daarnaast nog eens een stevige impuls aan het internationaal belang van de biënnale.
De commissie zou graag zien dat onder de exposanten meer jong Brabants toptalent aanwezig was, maar met de samenwerking met St. Joost en BUAS die in deze fase van het project wel wordt gerealiseerd, zou een onvoldoende beoordeling om deze reden nu te zwaar zijn. In de editie van 2022 verdient dit echt sterker uitwerking. De koppeling van middelbare scholieren aan kunstenaars vindt de commissie sterk en van belang, mede door het trackrecord dat een kunstenaar als Marc Mulders op dit gebied meebrengt, maar deze educatieve activiteiten sluiten niet aan bij het criterium zoals Brabant C dat hanteert.

2.2 Het project is gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van een cultuurproject van ten minste nationaal belang

goed

De artistieke inhoud van de tentoonstelling zoals geduid tijdens de pitch én de trackrecords van de betrokken kunstenaars en curatoren, getuigen volgens de commissie in ieder geval van nationaal belang voor wat betreft de 2e Biënnale Kunst In De Heilige Driehoek van 2020. Het project behelst 3 jaren en de ambitie van de projecthouder om daarna een volwaardig dynamisch evenement van internationale allure te hebben staan, hangt voor de commissie nauw samen met de nog uit te werken marketingstrategie en uiteraard de nog te bepalen invulling van de editie in 2022. De groei die de eerstkomende editie al laat zien, schept in dit opzicht vertrouwen.
De projecthouder noemt in de aanvraag meerdere malen de 'internationale uitstraling' en gaf tijdens de pitch aan dat de eerstvolgende editie het startpunt voor internationale positionering is. Hoe dit verder vorm krijgt behalve dat er gerenommeerde internationale kunstenaars zijn betrokken, moet wat betreft de commissie zeker nog blijken uit een gedegen marketing visie en strategie, die tezamen met het businessplan zullen moeten worden opgeleverd.

2.3 Het project is van hoge culturele kwaliteit van ten minste nationale betekenis, tot uitdrukking komend in (1) oorspronkelijkheid, (2) zeggingskracht en (3) vakmanschap.

zeer goed

Voor de komende editie zijn curatoren Hendrik Driessen en Rebecca Nelemans aangetrokken om voor het publiek een kunstroute door de Heilige Driehoek samen te stellen. De culturele kwaliteit van het project in hun uitwerking is voor de commissie onbetwist. De integratie van deze locatie (het interieur van de kloosters, de tuinen en andere karakteristieke landschapselementen en de wisselwerking met de kloosterbewoners), haar cultuurhistorische betekenis en de hoogwaardige kwaliteit van de kunstwerken is uitzonderlijk en leidt tot een betekenisvolle relatie tussen die elementen.
Namen van reeds vastgelegde kunstenaars en tijdens de pitch getoonde werken overtuigen de commissie (o.a. Tom Claassen, Joost Conijn, Jelle Korevaar, Kiki van Eijk, Marc Mulders, Bill Viola). Deze kunstenaars vertegenwoordigen topkwaliteit.

2.4 Het project getuigt van goed cultureel ondernemerschap

voldoende onder voorwaarde

Omdat de manifestaties van Kunst In De Heilige Driehoek zijn ingebed in de structuur van het nog actuele kloosterleven, gaat de aanvrager uit van beperkingen in de maximale tijdspanne van het evenement (5 weken), in de maximale bezoekerscapaciteit (20.000, te bereiken in 2022) en in de mogelijkheden van de horeca-exploitatie.

De adviescommissie heeft begrip voor een keerzijde van hetgeen deze locatie zo bijzonder maakt, maar is van mening dat de voorziene uitkomst van deze beperkingen daarmee onnodig tevens als een gegeven wordt beschouwd. Zo is de verwachte € 2.000 horeca-opbrengst op 15.000 bezoekers wel erg laag. De commissie vindt dat de projecthouder zichzelf op het punt van verdiencapaciteit tot meer creativiteit zou moeten uitdagen zodat op termijn een gezondere financieringsmix ontstaat. Een tevens financieel blijk van breed maatschappelijk draagvlak zal alle financierende partijen ook op de langere termijn blijven motiveren. Dat is nodig, want de voorziene doorontwikkeling in sponsorwerving naar € 120.000 is in de ogen van de commissie risicovol bij een nog niet op die groei berekende aanpak. Ook hier verwacht de commissie meer creativiteit in het ondernemerschap. Het vergroten van de bezoekerscapaciteit door ook de buitenruimte meer bij de tentoonstelling te betrekken is al een goed begin.
Een ondernemende marketingvisie en -strategie is bij deze kwesties van doorslaggevend belang. Gezien de nog beperkte indruk die de aanvraag op dit punt geeft, was het een gemis dat de verantwoordelijke voor marketing en communicatie Claire Beke niet aanwezig was bij de pitch. De commissie constateert dat de aanvraag op dit moment nog onvoldoende houvast geeft op dit essentiële onderdeel van het ondernemerschap in dit plan.
Meer in het algemeen adviseert de commissie het fondsbestuur om met de projecthouder in gesprek te gaan over verbreding en spreiding van competenties binnen het team. Ze doelt hiermee op de (te) grote diversiteit en hoeveelheid aan taken van zowel organisatorische als financiële aard die nu enkel en alleen bij projectleider Monique Verhulst liggen. Verhulst is bij de adviescommissie als een goede tentoonstellingsorganisator bekend, maar uitbreiding van het team op zakelijk gebied, waardoor organisatorisch een professionaliseringsslag gemaakt kan worden, is zeker met het oog op de financiële doorontwikkeling van de biënnale noodzakelijk. De inhoudelijke ambities zijn groot en het potentieel daarvoor is aanwezig. Het zou kapitaalvernietiging in vele opzichten zijn als organisatorisch achterblijven hier een rem op zet.

2.5 Het project heeft draagvlak in de Brabantse samenleving

goed

Bij dit project is sprake van een groot aantal betrokken vrijwilligers, bijdragen van regionale ondernemers en de gemeente Oosterhout, samenwerking met kunstacademie St. Joost en enkele andere onderwijsinstellingen (educatietrajecten) en een ongetwijfeld aanzienlijk aandeel bezoekers uit de regio. Het religieus karakter van Brabant heeft nog steeds attentiewaarde. De commissie ziet hierdoor dat de biënnale echt leeft in de regio.

2.6 Het project sluit aan bij de ambitie van de provincie Noord-Brabant om tot de top van de industriële kennis- en innovatieregio’s te komen, waaraan in ieder geval wordt voldaan indien het project een aantoonbare verbinding met de Brabantse topsectoren heeft

voldoende

Brabant profileert zich als een regio waar de ontwikkeling van harde, geavanceerd-technologische topkwaliteit is ingebed in aandacht voor immateriële waarden. Kunst in de Heilige Driehoek, met haar verbinding met juist die immateriële traditie in Brabant, is een waardevolle aanvulling in dit spectrum.
Het project sluit ook aan bij het in Brabant al langere tijd tot ontwikkeling gebrachte concept 'Landkunst', met projecten als Landkunst in Het Groene Woud, 13 Hectare en Het Duizendjarig Woud; kunst die niet alleen in haar uiterlijke verschijningsvorm is ingepast in de haar omgevende ruimte, maar die ook een diepere relatie zoekt met de geest van de specifieke locatie.

3. ADVIES

3.1 Advies

De adviescommissie waardeert de hoge artistieke kwaliteit van de manifestatie Kunst in de Heilige Driehoek en de betekenisvolle relatie tussen de artistieke inhoud en de locatie, juist voor Brabant.
Het project is hiermee een goede aanvulling op de portefeuille van Brabant C.

De commissie adviseert daarom tot toelating tot de businessplan fase. Dat is per definitie al een voorwaardelijke fase omdat daarin het businessplan nog uitgewerkt en door het fondsbestuur geaccepteerd moet worden. De adviescommissie wil daarbij naast de standaardpunten die het financieringsreglement voorschrijft, het fondsbestuur expliciet aandacht voor de uitbreiding van organisatiekracht in balans met de inhoudelijke ambities van de biënnale, alsmede voor de ontwikkeling van een sterke marketingvisie en marketingstrategie - en daaruit voortvloeiende realistische sponsorproposities 'in cash & kind' - aanbevelen.

De adviescommissie is graag bereid om (met een delegatie) bij de oplevering van het businessplan opnieuw te adviseren.

4. SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

4.1 Samenstelling Adviescommissie

Bert Dirrix (voorzitter)
Katja Diallo
Edwin Jacobs
Linda Janssen
Robbert van der Stelt
Madelon Strijbos

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.

commissievoorzitter:	Bert Dirrix _____	**vastgesteld d.d.:**	4 februari 2020